

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 1413-05-11 ערוץ 10 הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו ואח' נ' ארגון המורים בב ואח'
2.4.12

בפני כב' השופט ישעיהו שנלר, אב"ד

כב' השופטת רות לבהר-שרון

כב' השופט אבי זמיר

1. ערוץ 10 הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו 2. חדשות 10 בע"מ 3. גלעד עדין, מנכ"ל חדשות 10 בע"מ 4. גיא סודרי, עורך חדשות 10 בע"מ 5. יעקב איילון 6. רביד דרוקר כולם ע"י ב"כ עוה"ד כצמן ועו"ד מנטינבנד	המערערים והמשיבים שכנגד:
---	-------------------------------------

נגד

1. ארגון המורים בבתי הספר העל יסודיים 2. רן ארז. שניהם ע"י ב"כ עו"ד גלמן ועו"ד אזולאי-רגב	המשיבים והמערערים שכנגד:
--	-------------------------------------

פסק דין

1

2

השופט ישעיהו שנלר – אב"ד

3

4

5

6

7

8

9

הרקע העובדתי

הכתבה

10

11

12

13

14

לפנינו ערעור וערעור שכנגד על פסק דינו של בית משפט השלום בתל אביב-יפו (כב' השופטת ריבה ניב) מתאריך 27.2.2011 (ת.א. 58826-07) אשר קבע כי על המערערים (להלן: **ערוץ 10**) לשלם למשיבים (להלן: **ארז**), ביחד ולחוד, פיצוי כספי בסך 35,000 ₪ בגין לשון הרע בתוספת הוצאות משפט ושכ"ט עו"ד בסך 5,000 ש"ח.

1. בתאריך 11.10.2007 שודרה במהלך מהדורת החדשות המרכזית של ערוץ 10 בשעה 20:00 כתבה קצרה (כ-שתי דקות) על שביתת המורים שפרצה יום קודם (להלן: **הכתבה**), נשוא ערעור זה.

הכתבה עסקה בחשיפת ה"אמת" (או "המטרות האמיתיות") שעומדת מאחורי השביתה ולא כפי שהציבור שמע מארז יום קודם, ביומה הראשון של השביתה. כך בכתבה הוצג ארז כמי

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 1413-05-11 ערוץ 10 הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו ואח' נ' ארגון המורים בב ואח'
2.4.12

1 שאמר דברים מסוימים על השביתה, על שרת החינוך (להלן: **תמיר**), על ראש הממשלה
2 (להלן: **אולמרט**), על ראש מפלגתה של שרת החינוך (להלן: **ברק**) ועל אחרים, במסגרת
3 פגישה אישית שהייתה לו עם סמנכ"ל משרד החינוך (להלן: **כהן**), דברים שלא עלו בקנה
4 אחד עם דברים אחרים שאמר ארז על השביתה יום קודם, כאמור. יש לציין כי ערוץ 10 פנה
5 לארז טרם שידור הכתבה לקבל את תגובתו, ששודרה בכתבה.

6
7 2. מבנה הכתבה היה כדלקמן: חלקה הראשון של הכתבה הוא הפרומו הקצר שמגיש
8 החדשות יעקב אילון (להלן: **אילון**) העביר לצופים. בפרומו הקדים אילון דברים לגבי
9 השביתה והתייחס גם לארז.

10 בחלקה השני של הכתבה שודר דיווח של הפרשן הפוליטי של ערוץ 10, רביב דרוקר (להלן:
11 **דרוקר**), כאשר בתחילת הדיווח, מצולם ארז בכתבה כמי שמדבר על מטרות מסוימות של
12 השביתה. לאחר מכן מדגיש דרוקר בפני הצופים כי מתקיים פער בין דבריו של ארז בתחילת
13 הדיווח ובין דברים אחרים שמובאים מפיו, בכלל זה, דברים שארז נשמע אומר על בכירים
14 במערכת הפוליטית בקשר השביתה, בשילוב קריינות, מספר כתוביות על גבי המסך שליוו
15 את הדיווח וצילומים מוקלטים. בסוף חלק זה מובאות תגובות מצד ארז שטען שלא היו
16 דברים מעולם וממשרד החינוך.

17 בחלקה השלישי של הכתבה, נערכה שיחה באולפן בין אילון ובין דרוקר שעיקריה הם ניתוח
18 הדיווח שהובא בחלק השני של הכתבה, אזכור שמדובר בדיווח אמין והתייחסות לארז עצמו.
19 בסופה מועלית אפשרות פרשנית נוספת לדברים שהובאו בדיווח ביחס לארז.

20
21 3. ואלה רכיביה העיקריים של הכתבה לצורך הדיון:

22 **"יעקב אילון: שלום לכם, ערב טוב, 600,000 תלמידים ישבו בבית גם היום**
23 **והנה שעור מעניין במהלכי השביתה. יו"ר ארגון המורים רן ארז, יודע לומר**
24 **בשיחה בארבע עינים שהשביתה היא חלק מתכנית להחליף את שרת החינוך**
25 **יולי תמיר בעמי איילון והכל לטענתו, בידיעת יו"ר מפלגת "העבודה" ברק**
26 **וראש הממשלה אולמרט.**

27
28 נתחיל בדיווח של פרשנו הפוליטי רביב דרוקר.
29 רן ארז: המאבק הזה למען שדרוג מערכת החינוך, יכול גם לסגור פערים
30 בחברה, יכול לשפר את איכות החיים שלנו במדינה.
31 רביב דרוקר: נשמע הגיוני לא? אבל בואו ותשמעו מה אמר אתמול אותו רן ארז,
32 יו"ר ארגון המורים העל יסודיים כשהמצלמות לא היו עליו, "לא אפסיק את

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 1413-05-11 ערוץ 10 הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו ואח' נ' ארגון המורים בב ואח'
2.4.12

1 השביתה" אמר ארז, "יש לי תמיכה של אנשי ברק שמגובים על ידי אולמרט
2 להמשיך בשביתה, עד שכולם יראו שיולי תמיר, לא יכולה להיות שרת החינוך
3 ואז יחליפו אותה בעמי איילון, ואנחנו נקבל את הדרישות שלנו".

4 נשמע קצת מדהים, ארז אמר את הדברים לסמנכ"ל משרד החינוך מנחם כהן
5 בפגישה בבית קפה בתל אביב.

6

7 בצד של משרד האוצר לא מופתעים מהדברים שאמר ארז, שאושרו לחדשות 10
8 ע"י שני אנשים שונים ששמעו אותם.

9 "בשביתה הזאת אין בכירים באוצר, לא תהיה ברירה אלא ללכת לעימות חזיתי
10 ארוך".

11 גם ארז התייחס לשביתה באותה פגישה, אבל שוב, באופן קצת שונה ממה
12 שאתם שומעים ממנו בתקשורת. "אני שכנעתי את המורים שהם דפוקים,
13 שהם רעבים ושהם מקופחים, אז איך אני יכול להפסיק את השביתה, אפילו
14 אם הייתי רוצה לא הייתי יכול."

15

16 יעקב אילון: תגובות לדברים, רן ארז, יו"ר ארגון המורים העל יסודיים, אומר
17 "לא היו דברים מעולם". ממשרד החינוך נמסרו הדברים הבאים, "שרת
18 החינוך מקבלת גיבוי מלא מראש הממשלה, ונמצאת בקשר שוטף והדוק עם
19 ראש ממשלה ושר האוצר השותפים לרפורמה".

20 רביב דרוקר, פרשנינו הפוליטי, ערב טוב.

21 רביב דרוקר: ערב טוב.

22 יעקב אילון: ערב מעניין.

23 רביב דרוקר: מאד. מלשכת ברק נמסר שאין שחר לדברים, מלשכת אולמרט
24 עוד לא התארגנו לתגובה, ואני יכול להגיד לך שגם שם יגידו לך שאין שחר
25 לדברים.

26 הפרט היחיד שאפשר למצוא בתיאוריה המאד מאד צבעונית, בוא נקרא לה
27 ככה, של רן ארז, הוא שכן, אמרו לעמי אילון כשהוא נכנס לממשלה, אם
28 יתפנה תפקיד בכיר התפקיד הוא שלך, חוץ מזה, הדברים כנראה לקוחים הכל
29 ממוחו של רן ארז.

30 הם נאמרו בוודאות, מכיוון ששני אנשים שאנחנו סומכים עליהם, שמעו אותם
31 אומרים אותו.

32 מה הם אומרים על הבן אדם- שכל אחד ישפוט!

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 1413-05-11 ערוץ 10 הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו ואח' נ' ארגון המורים בב ואח'
2.4.12

יעקב אילון: כן, ויכול להיות שהוא אמר את הדברים כדי להפעיל לחץ על שרת
החינוך, אם לא תיעני לדרישות שלנו, אז הנה המזימה הזו יוצאת לפועל.
רביב דרוקר: אני בטוח שהיא לחוצה.
יעקב אילון: תודה רבה לך רביב דרוקר".

הפניות לפני הגשת כתב התביעה

4. ארז הגיב לכתבה במכתב בהול מטעמו מיד לאחר פרסומה (בתאריך 11.10.2007)
שכונה על ידי המערערים "מכתב דרישת התנצלות והתיקון" (להלן: **המכתב**), בו טען ארז כי
הדיווח מציג את השביתה כפעולה פוליטית שתכליתה הדחת שרת החינוך (בסעיף 2 למכתב).
כמו כן טען ארז במכתב כי הפרסום אודות שני אנשים ששמעו אותו אומר את הדברים
ששודרו בכתבה, אינו נכון, הואיל ולא קיימים שני אנשים או איש אחד ששמעו את אשר
נטען, וכי מדובר בהמצאה זדונית, חסרת אחריות, שבוצעה בחוסר תום לב או לכל הפחות
ברשלנות חמורה (בסעיף 3 למכתב). על כן טען ארז כי פרסום הדברים עולה כדי לשון הרע
(בסעיף 4 למכתב) ודרש מערוץ 10 לחזור בו מן הדברים ולפרסם בהיקף ובעיתוי זהה, חרטה
והתנצלות (בסעיף 6 למכתב).
למרות קבלת המכתב על ידי ערוץ 10, שודר תוכן הכתבה גם במהדורת חצות של אותו היום.
בתאריך 14.10.2007 שלח ערוץ 10 מכתב תשובה לארז בו הציע ערוץ 10 לארז את זכות
התגובה, ולהביא את עמדתו באולפן ערוץ 10. הצעות אלה לא זכו למענה ובתאריך
15.10.2007 הוגשה תביעתו של ארז כנגד ערוץ 10 בו פורסמה הכתבה, מנכ"ל הערוץ, עורך
החדשות, מגיש הכתבה- דרוקר, ואילון- מגיש החדשות והקדימון לכתבה.

ההליך בבית משפט קמא

טענות הצדדים

5. ארז טען (בשמו ובשם ארגון המורים) כי הכתבה הציגה דברים שקריים, מבזים
ומשוללי כל יסוד המוציאים את דיבתם, פוגעים בשם הטוב ומשניאים אותם בעיני ציבור
ההורים והתלמידים. ארז טען כי הוא שלח לערוץ 10 מכתב דרישה להתנצלות וחזרה
מהדברים שפורסמו בכתבה, אך עד למועד הגשת התביעה טרם פורסמה התנצלות כלשהי.
עוד טען ארז כי אמיתות פרסום הדברים שנאמרו בשמו בכתבה לא נבדקה קודם לפרסום
ואינם אמת, יש בהם כדי להשמיץ ולפגוע במוניטין של ארז, השפלתו וביזויו בעיני הציבור
בכלל ובעיני ציבור ההורים והתלמידים בפרט. כמו כן טען ארז כי הפרסום עולה כדי עוולה

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 1413-05-11 ערוץ 10 הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו ואח' נ' ארגון המורים בב ואח'
2.4.12

של הוצאת לשון הרע על פי ההגדרות שנקבעו בחוק איסור הוצאת לשון הרע תשכ"ה- 1965
(להלן "החוק"), ואין הנתבעים זכאים להגנות המוקנות בחוק.
בנוסף, טען ארז כי הדברים מהווים הוצאת לשון הרע ופורסמו על ידי ערוץ 10 מבלי שנבדקו
הדברים ו/או תוך חוסר אכפתיות לתוצאות הפרסום ו/או מתוך רשלנות רבתית, באופן
המזכה את המשיבים בפיצוי כספי בגין הנזקים שנגרמו ושייגרמו בשל הפרסום וכתוצאה
ממנו.

6. ערוץ 10 טען בכתב הגנתו כי הגשת כתב התביעה על ידי ארז עולה כדי ניסיון
להשתיק את התקשורת, לפגוע בחופש הביטוי ולרוקן מתוכן את זכות הציבור לדעת.
לטענתו, עניינה של הכתבה הוא בחשיפת מניעים פסולים וזרים, מלבד המניעים המוצהרים,
העומדים בבסיס שביתת המורים, ככל שהדברים נוגעים לרן ארז.
כמו כן טען ערוץ 10 כי הדברים ששודרו בכתבה בשם ארז הינם אמת לאמיתה והאמור בה
נסמך על מידע אמין ומהימן שהגיע לחדשות ערוץ 10 ואומת מספר פעמים עובר לשידור.
נטען כי הדברים נשמעו על ידי מספר אנשים ששמעו את השיחה ואושרו גם על ידי כהן
שהיה צד לה, ומקורות נוספים במשרד החינוך.
עוד טען ערוץ 10 כי קיים עניין ציבורי בעל חשיבות רבה בפרסום הכתבה וכי זכותו של
הציבור מהם המניעים העומדים מאחורי השביתה.
בנוסף טען ערוץ 10 כי אין בכתבה לשון הרע ולחלופין עומדות לזכותו הגנות הקבועות בחוק:
הגנת אמת דיברתי (סעיף 14 לחוק) והגנת תום הלב (סעיף 15 לחוק).

פסק הדין של בית משפט קמא

7. בית המשפט בחן את הכתבה ואת טענות הצדדים בהתייחס לשאלת פרשנות הכתבה
על ידי הצופה הסביר. כמו כן בחן האם אכן הייתה פגישה והאם הדברים נאמרו על ידי ארז,
תוך בדיקת שתי וערב של העדויות השונות שנשמעו בפני בית המשפט.
בית המשפט קבע כי אכן התקיימה פגישה בין ארז ובין כהן, וכן כי לכאורה מסכימים,
הנתבעים, הנתבעים וחלק מהעדים לתוכן השיחה, דהיינו, שמר ארז אמר לאיש שיחו כי אין
סיכוי שהשביתה תסתיים, משום שלשרת החינוך אין כוח לסיימה, שכן אינה מגובה בתמיכת
ראש הממשלה, אולמרט ומנהיג מפלגתה ברק, שלהם מניעים משלהם, ובעיקר אין לה
תקציב להציע למורים.

ביחס לשאלה האם שיקפה הכתבה את השיחה, נקבע בפסק הדין כי דרוקר עצמו הבין את
הדברים שנאמרו בכתבה באופן שאינו מייחס את המניעים הפוליטיים העומדים מאחורי

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 1413-05-11 ערוץ 10 הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו ואח' נ' ארגון המורים בב ואח'
2.4.12

השביתה לארז עצמו אלא לאולמרט וברק. השיקולים השונים לביסוס קביעה זה נסמכו על שאלותיו של דרוקר לכהן, מתגובתו של דרוקר בסוף הכתבה ואף מחוסר הסבירות של הגרסה האחרת: אין זה סביר כי מר ארז יפרוש לפני בן שיחו, איש אמונה של שרת החינוך, קשר שהוא שותף בו- כנגדה.

עם זאת, נקבע בפסק הדין כי יש לבחון את הכתבה לא בעיניו של דרוקר אלא באזני הצופה הסביר, האובייקטיבי, אשר באמצעות ערוץ 10, נחשף לכתבה טלוויזיונית ואינו שוקל את הדקויות שבדברים ומה שעומד מאחוריהם. נקבע כי ניתן היה להבין הן מהפתיח והן מדברי דרוקר בדיווח כי ארז שותף למניעים הפוליטיים של אולמרט וברק **"משל היו שלשת האישים מיקשה אחת"** (פסקה 39 לפסק הדין). נקבע כי נוצר הרושם בעיני הצופה האובייקטיבי כי מדובר בתכנון של ארז ביחד עם הפוליטיקאים שנובע ממניעים פסולים. על כן נקבע כי הדברים שבגינם הוגשה התביעה מהווים לשון הרע.

8. לגבי ההגנות להן עתר ערוץ 10, בית המשפט דחה את ההגנות אשר התבססו על סעיפים 15(2) ו- 15(4) לחוק, ולגבי סעיף 15(4) דחה ביהמ"ש את טענת המערערים שהיה בפרסום משום הבעת דעה על התנהגות ארז בתפקידו הציבורי, משום שהכתבה לא הוצגה באופן זה אלא כעובדות (למעט דעתו של מר דרוקר על ארז). עוד הפנה ביהמ"ש לסעיף 17(א) לחוק, ביחס לפרסום באמצעי תקשורת אשר קובע אם פורסם לשון הרע באמצעי תקשורת, לא תעמוד הגנת תום לב לעורכו, למי שהחליט בפועל על הפרסום או לאחראי על אותו אמצעי תקשורת, אם הנפגע דרש ממנו לפרסם תיקון או הכחשה מצד הנפגע, והתיקון או ההכחשה לא פורסמו בכותרת מתאימה במקום, במידה, בהבלטה ובדרך שבה פורסמה אותה לשון הרע, ותוך זמן סביר מקבלת הדרישה. נקבע כי כיוון שדרישתו של ארז מערוץ 10 לחזור בהם מן הדברים ולפרסם חרטה על הפרסום והתנצלות, לא נענתה ולו בחלקה, כמו גם העמדת דברים על דיוקם לא ניתנה, אזי יש בכך כדי לשלול את הגנת תום הלב.

9. לעניין הפיצויים נקבע כי סעיף הפיצויים ייקבע ביחס למערערים יחד, ועל פי הוראת סעיף 7א לחוק, אשר מגביל את הסכום שבית המשפט פוסק לפיצוי ללא הוכחת נזק ל- 50,000 ₪ ובכפל הפיצוי, אם הוכחה כוונה לפגוע, ועל כן הועמד הפיצוי על סך של 35,000 ₪. בין השאר נקבע כי מדובר בפרשה שכבר אבד עליה הכלח, וכן בשל העובדה כי תוכן הכתבה פורסם יום קודם לכן, בעיתונו של יואב יצחק.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 1413-05-11 ערוץ 10 הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו ואח' נ' ארגון המורים בב ואח'
2.4.12

טענות הצדדים בערעור

10. ערוץ 10 טען לפגמים רבים בפסק הדין, ובין היתר טען כי נפלה טעות משפטית בולטת כאשר פסק הדין לא התייחס לטענות המרכזיות שנטענו על ידי המערערים, ללא הסבר משפטי מהם הדברים שמהווים לשון הרע, ללא הסבר מדוע נשללת הגנת תום הלב מהמערערים ואין כל דיון בהגנות נוספות, כגון אמת דיברתי, שנטענו על ידי המערערים. בנוסף, המערערים טענו שפסק הדין נסמך על קביעות משפטיות שבין היתר אינן עולות בקנה אחד עם הלכות מרכזיות בנושאים הרלוונטיים לסוגיה.

במיוחד הדגיש ערוץ 10 כי לא יוחס בכתבה לארז, שיתוף בתוכנית או כי היה צד לתוכנית הקשורה לתמיר.

בתמצית טען ערוץ 10 כי בית המשפט טעה באופן בו פירש את הדברים אשר נחשפו לצופה הסביר בכתבה, טעה כאשר לא נבחן הפרסום בכללותו, טעה כאשר התעלם מהמדיה הטלוויזיונית בה שודרה הכתבה, וטעה כאשר קבע כי הפרסום אינו משקף את תוכן השיחה אשר התרחשה, מבלי ליתן כל הסבר ו/או הנמקה שיש בדברים אשר שודרו משום לשון הרע. כך גם התעלם ביהמ"ש מהפרכת גירסתו של ארז, אשר כעולה מהמכתב מטעמו, הכחיש מכל וכל את קיומה של הפגשה.

עוד טען ערוץ 10 כי טעה בית המשפט כאשר לא נתן משקל מספק לאינטרס הציבורי למסירת מידע חופשי בענייני הציבור הנוגעים לאישי ציבור, טעה כאשר התעלם מהעניין הציבורי שבפרסום, במיוחד כאשר הפרסום עסק במניעים של גורמים שונים העומדים מאחורי שביתת המורים.

כמו כן טען ערוץ 10 כי בית המשפט התעלם מדמותו הציבורית של ארז ולא נתן לה כל משקל בארבעת שלבי בחינת קיומה של לשון הרע ומההלכה כי אישי ציבור צריכים להיות ערוכים לספיגת ביקורת רבה יותר כלפיהם, וכי התעלם מכך שהפרסום עסק בעניינים מקצועיים הקשורים לתפקידו של ארז ולא בענייני הפרטיים.

בנוסף, טען ערוץ 10 כי בית המשפט טעה כאשר לא העניק משקל לעובדה כי גרסת ארז הופרכה וכי גרסת ערוץ 10 אומתה, ועל כן טעה גם כאשר לא קבע כי מתקיימת הגנת אמת דיברתי. בנוסף טען ערוץ 10 כי בית המשפט טעה כאשר שלל את הגנת תום הלב לפי סעיפים 17, 15(2) (בה כלל לא דן לעמדת ערוץ 10) ו-15(4) לחוק. כמו כן טעה כאשר לא קבע כי החזקה לפי סעיף 16 לחוק כי הפרסום נעשה בתום לב מתקיימת.

לעניין הסעדים, טען ערוץ 10 כי טעה בית המשפט כאשר פסק סעד אשר לא נתבקש כלל בהתאם לסעיף 7א לחוק, בעוד התביעה עתרה לסעד כללי בסך 1 מיליון ש"ח וטעה כאשר

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 1413-05-11 ערוץ 10 הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו ואח' נ' ארגון המורים בב ואח'
2.4.12

1 התעלם מהראיות שהוצגו על ידי ערוץ 10 כי לא נגרם כל נזק לארז וכמו כן הצביע על טעויות
2 נוספות שאין צורך להרחיב בהם את הדיבור.

3
4 11. ארז טען כי הצופה הסביר היה מתרשם כפי שנקבע בפסק הדין שמדובר
5 בקונספירציה שלו ביחד עם אישים פוליטיים נוספים נגד שרת החינוך, תוך שימוש פסול
6 במניעים זרים ופוליטיים ולא מתוך רצונו לתקן ולשפר את מעמדו של המורה ומערכת
7 החינוך בישראל. בנוסף, ארז טען כי המסר שהאדם הסביר קיבל מן הכתבה הוא שארז מביא
8 להשבתה 600,000 תלמידים בישראל רק בגלל רצונו (כביכול) להחליף את שרת החינוך ועל
9 כן צדק בית המשפט כאשר קבע כי הכתבה מהווה לשון הרע.

10 בכלל טענותיו, טען ארז כי גרסת ערוץ 10 התבררה כבלתי אמינה, כוזבת ואף שקרית ולכן
11 צדק בית המשפט כאשר העדיף את גרסתו של ארז, ולטענתו הוכח על סמך עדויות ההגנה כי
12 הטענה שמספר אנשים שמעו את השיחה בינו ובין כהן, אינה נכונה.

13 על כן טען ארז כי צדק בית המשפט כאשר קבע כי לא עומדת למערערים הגנת "אמת
14 דיברתי" וכי הפרסום לא היה אמת, וכי ערוץ 10 לא הצליח להרים את הנטל המוטל עליו
15 להוכיח כי הייתה אמת כלשהי באמירות שיוחסו לארז בכתבה.

16 ביחס להגנת תום הלב, טען ארז כי צדק בית המשפט כאשר קבע כי לא קמה לערוץ 10 הגנת
17 "תום הלב" בין השאר ביחס לסעיף 17 לחוק, כאשר ערוץ 10 לא פרסם הודעת התנצלות
18 ותיקון כפי שנתבקש בפנייה של ארז לערוץ 10 לאחר שידור הכתבה, וכמו כן שלל את הגנת
19 תום הלב ביחס לנסיבות המנויות בסעיף 15 לחוק. בהקשר לכך ארז טען כי הגנת תום הלב
20 ראויה להישלל מערוץ 10 שכן זה, התנהל בחוסר תום לב קיצוני כאשר לא בדק את העובדות
21 לאשורן ולא פרסם את תגובת ארז לכתבה ובנוסף, העובדה כי ערוץ 10 חזר על הכתבה גם
22 לאחר שארז התריע בפניו כי הדברים שפורסמו משוללי יסוד.

23 לעניין הסעדים, טען ארז כי לא נפל פגם בקביעת הפיצויים שכן הפרסום היה חמור וקשה
24 שגרם לנזקים לארז וראוי היה לפסוק סכום גבוה יותר לארז ובוודאי שיש להחיל את סעיף
25 7א לחוק בגין הוכחת הנזק הכללי שנגרם לארז. כמו כן ביחס להוצאות המשפט שנפסקו,
26 טען ארז כי ראוי היה לקבוע סכום גבוה יותר ממה שנפסק בפועל.

טענות הצדדים בערעור שכנגד

27
28
29 12. בערעור שכנגד טען ארז לשתי טעויות מרכזיות שנפלו לדידו בפסק הדין.
30 האחת לעניין סכום הפיצויים שנפסק. ארז טען כי גובה הפיצוי שנפסק לטובתו הינו נמוך וכי
31 בית המשפט לא נתן משקל מספק לנזק החמור שנגרם לו, וכי הקביעה כי בית המשפט מוגבל
32 לפסיקת פיצוי עד ל-50,000 ש"ח אינה נכונה. יתר על כן לפי הפסיקה כאשר פורסם לשון הרע

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 1413-05-11 ערוץ 10 הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו ואח' נ' ארגון המורים בב ואח'
2.4.12

1 על איש ציבור, יש להחמיר עם המפרסם במידה רבה יותר ממקרה בו פורסם לשון הרע על
2 אדם פרטי.

3 על כן טען ארז כי ראוי היה לפסוק סכום פיצויים ממשי, שיגלם את כלל הנזקים שנגרמו לו.
4 בין השאר נטען כי העובדה שנקבע שערוץ 10 פעל בחוסר תום לב בשל סירובו לחזור בו
5 מהכתבה ולפרסם התנצלות, מצדיקה את הגדלת סכום הפיצויים. כמו כן טען ארז כי
6 הפגיעה בשמו הטוב, שהוכרה כזכות על חוקתית מצדיקה את הגדלת הפיצוי.

7 כן טען כי הפרסום בעיתונו של יואב יצחק אינו תואם בשום אופן את תוכן הפרסום נשוא
8 התביעה, ובתפוצה קטנה הרבה יותר מערוץ 10 ולא היה בו להצדיק הפחתת גובה הפיצוי.

9 על כן עתר ארז לכך שבית המשפט יגדיל את גובה הפיצוי ויעמיד אותו על סך 1 מיליון ש"ח.
10 שנית, בנוגע לסעד ההתנצלות, טען ארז כי בית המשפט צריך היה להפעיל את סמכותו מכוח
11 סעיף 9(א) לחוק ולחייב את ערוץ 10 להתנצל ולפרסם הודעת תיקון והכחשה ביחס לכתבה.
12 הצורך בהתנצלות ובתיקון והכחשה, נועד לתקן את הרושם שנוצר ביחס לטוהר המידות של
13 ארז והארגון שהוא עומד בראשו.

14 על כן עתר ארז לכך כי בית משפט של ערעור יורה כי ערוץ 10 יתקן את הפרסום הדיבתי
15 באותו אופן ובאותו מקום בו בוצע הפרסום, קרי בפתח המהדורה המרכזית של חדשות ערוץ
16 10, בנוסח שיורה בית המשפט הנכבד.

17
18 13. ערוץ 10 טען מנגד אין מקום להגדיל את הפיצוי שנפסק לחובתו, שכן ארז לא הצליח
19 להוכיח כי נגרם לו ולארגון המורים נזק כלשהו או קיומו של קשר סיבתי בין הפרסום לבין
20 כל נזק שנגרם לכאורה, וכי הטענה של ארז בנוגע לפרסום אצל יואב יצחק, הינה טענה
21 שמועלית לראשונה תוך שינוי חזית ויש להתעלם ממנה.

22 בנוסף טען ערוץ 10 כי מדובר בפרשיה שאינה רלוונטית להיום, שנבלעה עוד בשבייתה עצמה
23 ולפרסום לא הייתה כל השפעה בזמן אמת, כך גם ארז נבחר שוב לכהן כיו"ר ארגון המורים,
24 וגם אם הייתה השפעה, טען ערוץ 10 כי ארז לא הצליח להוכיחה.

25 בנוסף טען ערוץ 10 כי אין מקום להתערבות של ערכאת הערעור בשיקול דעתו של בית משפט
26 קמא בעניין פסיקת פיצויים על דרך האומדנא.

27 לעניין סעד ההתנצלות, טען ערוץ 10 כי מדובר בדרישה לסעד שאינו בסמכותו של בית
28 המשפט להעניקו, על פי הפסיקה החדשה, וסעד אחר בהתאם לסעיף 9(א) לחוק כלל לא
29 נתבקש על ידי ארז, ולכן אין גם מקום להעניק את הסעד המבוקש. עוד טוען ערוץ 10 כי סעד
30 של פרסום הודעת תיקון והכחשה כלל לא נתבקש על ידי ארז.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 1413-05-11 ערוץ 10 הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו ואח' נ' ארגון המורים בב ואח'
2.4.12

המסגרת הנורמטיבית

14. תחילה נציב לנגד עינינו את "תרשים הזרימה" בתביעות לשון הרע:
בשלב הראשון נבחנת השאלה אם הביטוי מהווה לשון הרע על פי אחת מארבע החלופות
בהגדרה שבסעיף 1 לחוק, והאם מתקיים יסוד הפרסום כמשמעותו בסעיף 2 לחוק.
במידה שהתשובה חיובית עוברים לשלב הבא ובוחנים אם הביטוי נהנה מאחת החסינויות
המוחלטות (פרסומים מותרים) הקבועות בסעיף 13 לחוק. אם נמצא שלא כן הדבר, יש
לעבור לשלב הבא בו בוחנים אם הפרסום מוגן על פי אמת המידה הקבועה בסעיף 14 לחוק
על שתי רגליה - אמת בפרסום ועניין ציבורי. אם הפרסום אינו נהנה מהגנה זו, יש להמשיך
ולבחון אם הפרסום מוגן בתום ליבו של המפרסם, בגדר אחת מהחלופות הקבועות בסעיף
15 לחוק במשולב עם חזקות תום הלב בסעיף 16. היה ונתברר כי הפרסום אינו נהנה מהגנת
סעיף 14 או מהגנת סעיף 15, או-אז עוברים לשלב הרביעי של הסעדים. וכמובן שישנם יחסי
גומלין בין השלבים השונים. נקבע כבר על ידי כב' השופט עמית כי "ככל שהביטוי או
הפרסום הפוגע הוא עוצמתי יותר, כך יידרש יותר בשלב ההגנות הקבועות בסעיפים 14-15
לחוק, ולהיפך" [כב' השופט עמית בע"א 751/10 פלוני נ' ד"ר אילנה דיין-אורבך (לא
פורסם, 8.2.2012) (פסקאות 6-7) (להלן: פרשת סרן ר')].

האם יש בכתבה משום לשון הרע:

15. כדי להקים אחריות בגין לשון הרע על הנפגע להוכיח "פרסום" שיש בו משום "לשון
הרע".
אין מחלוקת כי הכתבה, אשר שודרה במהדורה המרכזית של ערוץ 10, הגיעה לעיניהם של
צופים רבים, ועומדת בתנאי ה"פרסום", כהגדרתו בסעיף 2 לחוק, שכן הכתבה יועדה לאדם
זולת ארז ואף הגיעה לאדם אחר זולתו.
הגדרת "לשון הרע" מובאת בסעיף 1 לחוק, הקובע:

1. לשון הרע היא דבר שפרסומו עלול –

(1) להשפיל אדם בעיני הבריות או לעשותו מטרה לשנאה, לבוז או ללעג מצדם;

(2) לבזות אדם בשל מעשים, התנהגות או תכונות המיוחסים לו;

(3) לפגוע באדם במשרתו, אם משרה ציבורית ואם משרה אחרת, בעסקו,

במשלח ידו או במקצועו;

(4) לבזות אדם בשל גזעו, מוצאו, דתו, מקום מגוריו, גילו, מינו, נטייתו המינית

או מוגבלותו".

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 1413-05-11 ערוץ 10 הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו ואח' נ' ארגון המורים בב ואח'
2.4.12

1
2 במסגרת חלק זה נקבע בפסיקה כי בבחינת קיומה של לשון הרע יש להתחשב בדרך שבה
3 נתפס הפרסום בעיני האדם הסביר ובענייננו הצופה הסביר. כלומר, אין עסקינן בהתחקות
4 הלך הרוח של המפרסם או בכוונתו, אלא במסר שהכתבה מותירה אצל הצופה (ראו **פרשת**
5 **סרן ר'**, פסקה 15 לפסק הדין של כב' השופט (המשנה לנשיאה) ריבלין; ע"א 4534/02 **רשת**
6 **שוקן בע"מ נ' הרציקוביץ**, פ"ד נח(3) 558, 565 (להלן: **עניין הרציקוביץ**)).

7 כאשר פונה בית המשפט לבדוק האם פרסום מסוים כולל בחובו לשון הרע, שומה עליו לבחון
8 את הפרסום בכללותו, שכן גם הצופה הסביר אשר רואה את הכתבה, קולט את המכלול. על
9 כן קבע השופט עמית כי **"יש להישמר מפירוק הכתבה לרכיביה דקה אחר דקה ולדקדק**
10 **ולבחון כל פריים ופריים במשקפיים של משפטן. דווקא "פירוק" הכתבה ... עשוי לשבש**
11 **את התמונה הכללית"** (ראו בפרשת **סרן ר'**, פסקה 84 לפסק דינו של כב' השופט (המשנה
12 לנשיאה) ריבלין; פסקה 25 לפסק דינו של כב' השופט עמית).

13 זאת ועוד. כדי לבחון קיומה של לשון הרע בפרסום, אין בודקים את אמיתות תוכן הפרסום,
14 שכן הגם שפרסום יכול להיות אמת לאמיתה, עדיין אם יש בו כדי להשפיל או לבזות – ייחשב
15 הוא ללשון הרע (ראו בע"א 1104/00 **אפל נ' חסון**, פ"ד נו(2) 607, 617 (להלן: **עניין אפל**)).

16 ראוי להדגיש כי ביחס לסוגיית היותו של הנפגע איש ציבור, עוד בשלב הראשוני של קביעת
17 החבות, הרי הגם שנקבע כי המשקל שיש להעניק לזכות לשם טוב נחלש כאשר מדובר בדמות
18 ציבורית, משיקולי "עמידות גבוהה" ונגישות לתקשורת (ראו השופט ברק בעניין **הרציקוביץ**
19 בעמ' 570), יש להפנות לגישתה של כב' השופטת (כתוארה אז) ביניש, לפיה חוק איסור לשון
20 הרע מגן על כל אדם מפני פגיעה בשמו הטוב **"בלא קשר לזהות הנפגע"** וכי פגיעה בשמו
21 הטוב של אדם תיחשב לשון הרע **"גם כאשר מדובר בדמות ציבורית"** (עניין **אפל**, בעמוד
22 622).

23
24 16. לטעמי, לא נפל פגם בקביעת בית המשפט כי הדברים שבגינם הוגשה התביעה על ידי
25 ארז מהווים הוצאת לשון הרע, אך מטעם שונה במקצת. אכן ניתן לקבל את טענת
26 המערערים כי הצופה הסביר אינו מתרשם שהשבתה שמונהגת על ידי ארז היא חלק
27 מתוכנית רחבה יותר של ארז בשיתוף אולמרט וברק להחליף את שרת החינוך, כביכול היו
28 שלושת האישים הללו, מקשה אחת.

29 אולם די בכך שאופן הצגת ארז כאדם שאינו אמין, שפועל במחשכים, ושאינו מקדם את
30 האידיאלים עליהם עמד ככאלה אשר עומדים בבסיס השביתה, על מנת שיהיו לשון הרע.

31 ובמה דברים אמורים:

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 1413-05-11 ערוץ 10 הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו ואח' נ' ארגון המורים בב ואח'
2.4.12

1 כבר בתחילת הדיווח של דרוקר מופיע צילום מוקלט של ארז בו הוא אומר את הדברים
2 הבאים:

3 "המאבק הזה למען שדרוג מערכת החינוך, יכול גם לסגור פערים בחברה, יכול
4 לשפר את איכות החיים שלנו במדינה".

5 ומיד לאחר מכן נשמע קולו של דרוקר שאומר:

6 "נשמע הגיוני לא? אבל בואו ותשמעו מה אמר אתמול אותו רן ארז, יו"ר ארגון
7 המורים העל יסודיים כשהמצלמות לא היו עליו: 'לא אפסיק את השביתה'
8 אמר ארז 'יש לי תמיכה של אנשי ברק שמגובים על ידי אולמרט להמשיך
9 בשביתה, עד שכולם יראו שיולי תמיר לא יכולה להיות שרת החינוך ואז
10 יחליפו אותה בעמי איילון, ואנחנו נקבל את הדרישות שלנו".

11 מיד לאחר מכן ממשיך דרוקר ואומר:

12 "נשמע קצת מדהים, ארז אמר את הדברים לסמנכ"ל משרד החינוך מנחם כהן
13 בפגישה בבית קפה בתל אביב".

14 ובהמשך:

15 "גם ארז התייחס לשביתה באותה פגישה, אבל שוב, באופן קצת שונה ממה
16 שאתם שומעים ממנו בתקשורת".

17 ובסיום הכתבה אומר דרוקר לגבי הדברים שהובאו מפי ארז:

18 "הם נאמרו בוודאות, ... מה הם אומרים על הבן אדם, שכל אחד ישפוט".

19
20 עולה אפוא, כי לא נחסך כל מאמץ להדגיש בפני הצופה הסביר כי דבריו של ארז בתחילת
21 הדיווח בדבר מטרות השביתה: שדרוג מערכת החינוך, סגירת פערים בחברה ושיפור איכות
22 החיים במדינה, אינם אלה אשר אכן עומדים לנגד עיניו של ארז, אלא שיקול אחר שלפתע
23 פתאום נגלה אל האור ("... בואו ותשמעו מה אמר אתמול אותו רן ארז ... כשהמצלמות לא
24 היו עליו" ... "גם ארז התייחס לשביתה ... אבל שוב, באופן קצת שונה ממה שאתם
25 שומעים ממנו בתקשורת"), והוא שיקול פוליטי בלבד.

26 דהיינו, הכתבה מציגה את ארז ככזה שלא פועל באמת לקידום החינוך, החברה והמדינה כפי
27 דבריו שהובאו בתחילת הדיווח, אלא כמי שפועל משיקולים זרים, פוליטיים במהותם. ואין
28 זה משנה מה יסבור הצופה הסביר בנוגע ל"מהות" הפוליטית של השביתה, כל עוד הצופה
29 הסביר יתרשם כי אכן ארז פתח בשביתה פוליטית במהותה ולא כזו שנועדה לקדם את
30 החינוך בישראל, כפי דבריו שהוצגו בתחילת הכתבה.

31 בשלב זה (שלב החבות), אין אנו בוחנים את אמיתות הדברים אם אכן מדובר בשביתה
32 פוליטית במהותה או לא (והרי ברי לכל בר דעת כי שביתות בהחלט יכולות להתרחש על רקע

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 1413-05-11 ערוץ 10 הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו ואח' נ' ארגון המורים בב ואח'
2.4.12

מאבקים פוליטיים) אלא האופן בו מוצג ארז בכתבה מצפייה בכתבה בכללותה. הכתבה
ערקה הנגדה ברורה ובולטת בין האופן שבו ארז מוצג בתחילת הדברים ובין האופן שבו ארז
מוצג בהמשך הכתבה ומה שמסתתר באמת מאחורי השביתה, בבחינת "אין תוכו-כברו".

17. ומה לנו יותר מאיפיון הדברים ע"י המערערים עצמם בסעיף 3 לכתב הגנתם:
"בתמצית, עניינה של הכתבה שפורסמה ובעטייה הוגשה תובענה זו -
בחיפית מניעים פסולים וזרים, מלבד המניעים המוצהרים, העומדים
בבסיס שביתת המורים... ככל שהדברים נוגעים לרן ארז" (המובלט
במקור והמודגש אינו במקור).

18. זאת ועוד. לא ניתן לנתח כתבה טלוויזיונית בהתבסס על טקסט בלבד אלא ראוי
להרחיב מעט את היריעה ולבחון גם מה הצופה הסביר ראה במהלך הכתבה וכיצד היבט זה
משליך על בחינת הדברים שהועלו במהלך הכתבה ביחס לארז. אין ספק שלתמונות ישנה
השפעה רבה על הצופה הסביר במספר היבטים: משך הופעתן, תזמון הופעתן בכתבה
ומאפייניהן (גודל, צורה, כותרות).

מעיון בכתבה עולה כי מיד לאחר סיום הבאת דבריו של ארז בנוגע למטרות השביתה (שדרוג
מערכת החינוך, סגירת פערים בחברה ושיפור איכות החיים בישראל) במשך 20 שניות
בקירוב (בשליש שונים של הכתבה) הופיעה תמונתו של ארז על גבי המסך כאשר בתחתית
המסך באותיות קידוש לבנה מופיעה הכותרת "שביתה פוליטית". אין ספק שהצופה הסביר
מתרשם שאכן ישנו פער בין האופן שארז מציג את השביתה ובין מה שככל הנראה השביתה
נועדה להשיג בפועל: החלפת שרת החינוך וזאת במנותק מהאופן שבו ארז מציג את
השביתה. להלן אחת התמונות כאשר הכותרת בדבר שביתה פוליטית מופיעה באופן זהה בכל
התמונות:

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 1413-05-11 ערוץ 10 הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו ואח' נ' ארגון המורים בב ואח'
2.4.12

- 1
- 2 כך גם בהמשך הדברים לקראת סוף הכתבה מופיעות שתי תמונות על המרקע במשך קרוב ל-
- 3 13 שניות בו מופיעות הכותרות "שביתה פוליטית; רן ארז: השביתה – עד שיולי תמיר
- 4 תודח" וכן "שביתה פוליטית; רן ארז: השביתה בגיבוי אולמרט וברק", כאשר תוך כדי
- 5 הצגת התמונות על המסך נאמר בסוף הכתבה באופן פסקני והחלטי כי הדברים נאמרו
- 6 בוודאות ו"מה הם אומרים על הבן אדם, שכל אחד ישפוט".
- 7

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 1413-05-11 ערוץ 10 הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו ואח' נ' ארגון המורים בב ואח'
2.4.12

הנגדה זו בין דבריו של ארז ובין אופן הצגתו לאורך הכתבה, תוך שימת לב לכך שארז הוא נושאה המרכזי של הכתבה (למשל: בציטוטים הרבים שהובאו מפיו, תמונות שמופיעה ארוכות על מסך הטלוויזיה, הצגת פער בין דבריו של ארז ובין מטרותיו האמיתיות בשביתה, ומשפטי הפתיחה הסיום של דרוקר "בואו ותשמעו מה אמר אתמול אותו רן ארז"; "מה הם אומרים על הבן אדם שכל אחד ישפוט" ובוודאי בקדימון לכתבה) – מלמדים על כך שהתנהגותו מוצגת בכתבה באריכות, והצופה הסביר יכול להתרשם על נקלה כי הנושא המרכזי הוא חשיפת דמותו האמיתית לכאורה של ארז, היותו אדם שפיו וליבו אינם שווים ולא דווקא השאלה הציבורית בדבר השביתה.

רושם כזה שיכול להתקבל בסבירות גבוהה מאוד בקרב הצופה הסביר של הכתבה, הינו שלילי ביחס לארז, ויש בו כדי להשפיל או לבזות את ארז בעיני הבריות, לעשותו מטרה ללעג או לבוז מצידם ובוודאי להביא לביזוי של ארז בשל מעשים, התנהגות או תכונה המיוחסת לו – כלשון החוק ולא "רק" להציגו "באור רע" (להזכיר: זאת מבלי שנדרשים אנו לבחון את אמיתות הדברים ביחס לשביתה).

19. מסקנת האמור, כי הן מתוכן הדברים, הן מאופן הצגתם והן מדברי הפתיחה והדו שיח באולפן, ניתן לקבוע כי יש בכתבה שפורסמה משום הוצאת לשון הרע ביחס לארז.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 1413-05-11 ערוץ 10 הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו ואח' נ' ארגון המורים בב ואח'
2.4.12

ההגנות:

20. משפסקנו כי אכן מתקיימת לשון הרע ביחס לארז, יש לבחון את ההגנות שמקנה החוק למפרסם לשון הרע.
כאן לדעתי, נפלה שגגה בפסק הדין שכן עומדות לערוץ 10 שתי ההגנות: הן בדבר אמת בפרסום (סעיף 14 לחוק) והן הגנת תום הלב (סעיף 15 (2)), תוך שלילת הסייגים בסעיף 16 לחוק לעניין הגנת תום הלב.

הגנת סעיף 14 – "אמת הפרסום"

21. הגנת אמת הפרסום הקבועה בסעיף 14 דורשת הוכחתם של שני יסודות מצטברים. האחד, כי הפרסום המהווה לשון הרע היה אמת והשני, כי מתקיים עניין ציבורי באותו פרסום, בוודאי כאשר מדובר בפרסום הנוגע למישור הציבורי ולאפשרות הציבור להפיק תועלת חברתית מהפרסום (ראו התייחסותה של כב' השופטת ארבל בע"א 10281/03 **קורן נ' ארגוב** (לא פורסם, 12.12.2006) פסקאות 11-12 והאסמכתאות שם; כב' השופט ריבלין ברע"א 10520/03 **בן גביר נ' דנקנר** (לא פורסם, 12.11.2006) פסקאות 21-16) (להלן ובהתאמה: **פסק דין קורן**; **פסק דין בן גביר**).

ודוק, השאלה שעלינו לבחון אינה הרקע לשביתה, אלא אם אכן אמר ארז לכהן את הדברים אשר יוחסו לו.

נזכיר כי על פי הפסיקה יסוד אמיתות הפרסום עיקרו בבחינת קורלציה בין תוכנו של הפרסום ובין האמת, המציאות ה"אובייקטיבית", זאת במטרה להבטיח כי במסגרת ההגנה על שמו הטוב של אדם, לא תינתן הגנה לפרסום שאין בו אמת. אך מטבעם של פרסומים, אין נדרשת זהות מוחלטת בין מצב הדברים בפועל לבין תוכן הפרסום, אלא נדרש כי המשמעות הכללית העולה מן הפרסום והתוכן העולה ממנו יתאמו (ראו כב' השופטת ארבל **בפסק דין קורן**, פסקה 12).

זאת ועוד.

גם כאשר נוכח בית המשפט כי קיים פער בין המציאות לבין התיאור בפרסום, עדיין יכול הוא לקבוע כי עומדת לנתבע הגנת הסעיף, אם מצא כי מדובר ב"**פרט לוואי שאין בו פגיעה של ממש**", היינו פרט לוואי שמשקלו קל במידה כזו שאין פרסומו גורם פגיעה ממשית (ראו בספרו של שנהר **דיני לשון הרע** (תשנ"ז-1997), עמודים 221-220) (להלן: **שנהר**).

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 1413-05-11 ערוץ 10 הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו ואח' נ' ארגון המורים בב ואח'
2.4.12

22. מעיון בפרוטוקולים השונים של העדויות שהוצגו במהלך ההליך בבית משפט קמא
עולה כי הכחשתו של ארז הן כפי שהובאה במהלך הכתבה עצמה והן במכתבו שנשלח לערוץ
10 בו ביום בו טען ארז כי **"אין שני אנשים כאלה ולצורך העניין אף לא "איש אחד" שכזה**
4 **"... (סעיף 3 למכתב), אין לה על מה לסמוך. בהקשר זה נכונה הקביעה בפסק הדין כי**
העדויות שנשמעו מלמדות כי הפגישה אכן נערכה, ואין מקום להתערב בקביעותיו אלה של
6 בית המשפט.

בנוסף, פירוט דבריהם של העדים דורון דניאל ודיאנה זקס (מטעם המערערים) ומנחם כהן
(עד המשיבים) וכמו כן ארז עצמו, מחזק את הרושם שבמהלכה של הפגישה נאמרו דברים
9 דומים מאוד, עד חופפים בחלקם, לפרסום של ערוץ 10, במספר מישורים:

10 ביחס לסיום השביתה, כהן העיד כי ארז אמר לו שהוא מאוד פסימי לגבי סיום השביתה;
11 אי התערבות ראש הממשלה וראש המפלגה של שרת החינוך, כהן העיד כי ארז אמר לו
12 שראש המפלגה של שרת החינוך וכן ראש הממשלה לא יעשו מאומה לעזור לה להיחלץ מזה;
13 ארז עצמו העיד כי אמר ששרת החינוך לא תקבל עזרה מאף פוליטיקאי;
14 לגבי התנהלותו של האוצר בפרשה, כהן העיד שארז אמר לו שהאוצר מנסה לכוון את כל
15 החיצים אליה;

16 באשר לגוון הפוליטי לשביתה, דניאל העיד כי ארז אמר לכהן שהשביתה מיועדת להפיל את
17 שרת החינוך, וכי רשם את הדברים של ארז על פיסת נייר בו במקום **"מילה במילה מה**
18 **שנאמר"** (עמוד 33 לפרוטוקול); זקס העידה כי היא שמעה שארז אמר ששביתה המורים לא
19 נועדה לקדם את ענייני המורים אלא כחלק מתוכנית להחליף את שרת החינוך, וכמו כן זקס
20 העידה כי דניאל העלה את הדברים ששניהם שמעו על כתב (עמוד 72 לפרוטוקול). והדברים
21 מצטרפים זה לזה.

23. נבחן עתה, האומנם הדברים שפורסמו בכתבה ביחס לארז, אכן משקפים את דבריו
של ארז בהתאם לעדויות, או שמא סוטים מהם עד כי ניתן לומר כי לא היו אמת.

דעתי היא כי כיוון שמתן משקל ראוי לחופש הביטוי, ובוודאי כאשר ניתן להתרשם על פניו
25 כי מתקיים עניין לציבור בכתבה, הרי שראוי לא לדקדק בציטיותיו של הפרסום הפוגע, וגם
26 אם קיים פער מסוים בין המציאות לבין הצגתה בפרסום, ניתן בכל זאת ליהנות מהגנת אמת
27 בפרסום. דומה כי הגם שהציטוטים אינם מדויקים במובן של "מילה תחת מילה", הם
28 בהחלט משקפים את עמדתו הפסימית של ארז ביחס לסיום השביתה והדגשת העניין בדבר
29 הימנעות של ראש הממשלה וראש מפלגתה של שרת החינוך לסייע בפתרון המשבר (הן בדברי
30 ארז עצמו והן בדברי כהן בבחינת "תנא דמסייע").

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 1413-05-11 ערוץ 10 הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו ואח' נ' ארגון המורים בב ואח'
2.4.12

כלומר, אין כל ספק שארז בפגישה עם כהן דיבר על לפחות שני נושאים וזאת רק בהתבסס על עדויותיהם בפני בית משפט קמא. דובר על כך שהשביתה לא עתידה להגיע לידי סיום וכן דובר על כך שראש הממשלה של השרה, וכן ראש המפלגה של השרה, לא יתערבו בשביתה כדי להביא לסיומה ("לא יעשו מאומה לעזור לה להיחלץ מזה" ... – ראו כהן בחקירה הראשית, עמוד 4, לכך יש לצרף את דבריו כי ארז אמר ש"ברק ואולמרט לא יעשו דבר בשביל לעזור לה, הם יתנו לה "להתרסק" לבד עם הסיפור הזה" – ראו כהן בחקירה הנגדית, עמוד 24).

ואם נצמצם את הכתבה לגרעין של הדברים, עולה כי ישנה חפיפה בין הנושאים ובקשר ביניהם. בכתבה מצוין כי ארז לא יפסיק את השביתה (חופף לעדות כהן כי ארז פסימי לגבי סיום השביתה), וכן מצוין שאנשי ברק ואולמרט מגבים את השביתה (מקביל לעדות כהן בדבר אי התערבותם של האישים הפוליטיים הללו והעדר עזרה לשרת החינוך להיחלץ מהשביתה). לכך יש להוסיף את עדויות עדי ההגנה (דניאל וזקס) ששניהם מעידים כי ארז דיבר על קשר בין השביתה ובין החלפת שרת החינוך, ועל כך שדניאל רשם את הדברים בזמן אמת.

הנה כי כן לפחות בשני הנושאים העיקריים של הכתבה, סיום השביתה ואי התערבות ברק ואולמרט כדי לסייע לשרת החינוך – מתקיימת קורלציה ברורה ואין צורך להכריע אם ארז התייחס לגיבוי לכאורה של אולמרט וברק בשביתה כדי להחליף את שרת החינוך או לא. די בכך שהמשמעות הכללית של הדברים אכן מתקיימת. גם אם ישנם שוליים עובדתיים לא מדויקים במלואם, כל עוד רוח הדברים אינה משתנה, אין מדובר בפרסום שונה באופן מהותי מהאמת (כב' השופט ריבלין, פרשת סרון ר', פסקאות 93-94).

לטעמי, דבריו של כהן מכריעים את הכף ביחס לרצונו של ארז להמשיך בשביתה, וביחס לאי התערבות אולמרט וברק. ברי, כי בפוליטיקה, שר שאינו מקבל גיבוי ("לא יעשו מאומה בשביל לעזור, לא יעשו דבר בשביל לעזור") מראש מפלגתו ומראש ממשלתו עד כדי כך ש"יתנו לה 'להתרסק'" – מתאים לפרסום ביחס לארז שנאמר על ידו "יש לי תמיכה של אנשי ברק שמגובים על ידי אולמרט להמשיך בשביתה עד שכולם יראו שיולי תמיר לא יכולה להיות שרת החינוך ואז יחליפו אותה ...".

לא התרשמתי כי הפרסומים בכתבה שונים באופן מהותי מדבריו של ארז כפי שעולים בעדויות.

גם בית המשפט קמא קבע דברים דומים:

"... כאן מלאכתי קלה שכן לכאורה, מסכימים התובעים, הנתבעים וחלק מהעדים לתוכן השיחה, דהיינו שמר ארז אמר לאיש שיחו כי אין סיכוי שהשביתה תסתיים משום

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 1413-05-11 ערוץ 10 הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו ואח' נ' ארגון המורים בב ואח'
2.4.12

שלשרת החינוך אין כוח לסיימה, שכן אינה מגובה בתמיכת ראש הממשלה, מר אולמרט
ומנהיג מפלגתה- מר ברק, שלהם מניעים משלהם..." (פסקה 33 לפסק הדין).
אולם קביעה נכונה זו לא מצאה את ביטויה בשלב בחינת ההגנות, שכן בית משפט קמא לא
דן כלל בהגנת "אמת בפרסום".

הנה כי כן המסקנה העולה שאכן מדברי ארז ניתן היה להסיק שמדובר אכן בשביתה בה
מעורבים היבטים פוליטיים אשר יהיה בהם למנוע סיום השביתה וכי בניגוד להכחשתו
הכללית של ארז, הרי עיקרי הדברים נאמרו על ידו.

24. ועתה ליסוד העניין הציבורי בפרסום. כאמור, יש לבחון האם הבאת המידע בפני
הציבור תתרום ליכולתו של הציבור לגבש דעתו בעניינים ציבוריים (ראו כב' השופטת ביניש
בפסק דין אפל, עמוד 621). דומה כי הדברים מדברים בעד עצמם. השביתה נוגעת לשישים
ריבוא תלמידים ותלמידות, ואין ספק כי מדובר בנושא הקשור לחלק ניכר של אוכלוסיית
מדינת ישראל. בהקשר זה, יש לאמץ את המבחן לפיו ככל שהפרסום נוגע לעניינים הקשורים
במישרין לציבור הרחב, אזי קטן באיזון הכולל משקל האינטרס של הנפגע וגובר משקלה של
זכות הציבור לדעת. תנאי זה משקף את התפיסה כי חשיבותו של חופש הביטוי גוברת
בעניינים ציבוריים ובנוגע לאישים הנושאים תפקידים ציבוריים (כב' השופט ריבלין בעניין
הרציקוביץ, בעמוד 575; שנהר, עמ' 227-229).

כיוון שחשיבות הדיון הציבורי הנוגע לסוגיה הציבורית שבפנינו, קיום שביתה של מורים
בנושא חינוך ילדי ישראל, הינה סוגיה הנוגעת לכל אדם בחברה הישראלית בהיבט הרחב,
עתידה של מדינת ישראל, מעידה כי אכן הפרסום הוא בעניין ציבורי רם במעלה וכי ערוץ 10
עמד בנטל ההוכחה במקרה זה ומאזן ההסתברויות נוטה לטובתו.

בנוסף, אין ולא יכול להיות ספק כי לפנינו סוגיה ציבורית אשר במרכזה עומדת דמות
ציבורית. ברי, כי ארז מעצם תפקידו נמצא בעמדה שיש בה כדי להשפיע על הציבור הרחב.
לעניין זה מקובלת עלי עמדתו של שנהר כי "ככל שאוחז אדם במעמד ציבורי בכיר יותר, בעל
השפעה רבה יותר על חיי הציבור, כך קיים גם עניין ציבורי מוצדק יותר..." (שנהר, בעמוד
235).

25. התוצאה מניתוח הגנה זאת כי הגנת אמת בפרסום מתקיימת על שני מרכיביה, ודי
היה בכך כדי לקבל את ערעורם של המערערים, ולהורות על דחיית התביעה.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 1413-05-11 ערוץ 10 הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו ואח' נ' ארגון המורים בב ואח'
2.4.12

הגנת סעיף 15 – הגנת תום הלב

26. מעיון בפסק הדין עולה כי נשללה מהמערערים הגנת תום הלב. אכן לעניין קביעת בית משפט קמא לגבי הגנת סעיף 15(4) ניתן היה לקבל את עמדת בית משפט קמא, לפיה מעיון בכתבה בכללותה אכן עולה כי אין מדובר אך בהבעת דעה על ארז, אלא קביעת עובדות על ארז, ואין די בכך שבסוף הכתבה סייג דרוקר את עצמו וציין כי מדובר בתיאוריה צבעונית הלקוחה ממוחו של ארז. עם זאת, עלינו להידרש להגנת סעיף 15(2) אשר אוזכרה בפסק הדין, אולם נדחתה ללא כל דיון או הנמקה. נסיבות אלה מצדיקות את התערבותה של ערכאת הערעור שכן זו טעות היורדת לשורש העניין אשר שללה הגנה מרכזית מהמערערים, ללא הנמקה, לבד מההנמקה הכללית כפי שפורטה לעיל.

27. סעיף 15(2) מגן על פרסומים אם אלה נעשו מתוך חובה מוסרית או חברתית של המערערים. וזו לשון הסעיף:

"במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע תהא זאת הגנה טובה אם הנאשם או הנתבע עשה את הפרסום בתום לב באחת הנסיבות האלו:

...

(2) היחסים שבינו לבין האדם שאליו הופנה הפרסום הטיל עליו חובה חוקית, מוסרית או חברתית לעשות אותו פרסום;

הסעיף מציב על המפרסם חובת עמידה בארבעה תנאים מצטברים שעל המפרסם לעמוד בהם: הפרסום נעשה בתום לב; הצבעה על חובה לעשות את המעשה; החובה חלה בנוגע למי שאליו הופנה הפרסום והחובה אכן חייבה את הנתבע לפרסם את הפרסום, נשוא עילת התביעה.

28. לעניין רכיב "תום הלב".

על פניו משעה שערוץ 10 הוכיח ברמת ההוכחה הנדרשת ממנו כי אכן היו דברים בגו וארז אכן אמר את הדברים שפורסמו (הגם שלא מילה-במילה), אין עוד צורך לדון בהגנת תום הלב, כביכול עניינה במקרים בהם לא הוכחה הגנת אמת בפרסום. אולם, כלל הוא כי מהותו של עקרון "תום הלב" הנדרש בכל אחת מהנסיבות המנויות בסעיף 15 לחוק נגזר מהאינטרסים שלמענם נקבעה אותה הגנה. בענייננו (סעיף 15(2) לחוק) אין עסקינן בשאלת אמיתות הדברים, כי אם בדרישה להתנהגות מוסרית, יושר והגינות מצד המפרסם.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 1413-05-11 ערוץ 10 הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו ואח' נ' ארגון המורים בב ואח'
2.4.12

שנהר בספרו ציין כי תום הלב יתבטא בדרישה לדרך התנהגות מסוימת ולמצב נפשי מסוים,
אשר בהצטרפם לעשיית הפרסום, יצדיקו את הפגיעה בנפגע. בהקשר לכך ניתן להתחשב
במידת הסבירות שבפרסום, מידת אמונתו של המפרסם באמיתות הפרסום ובמידת הזהירות
של המפרסם בבודקו את אמיתות הפרסום (שנהר, עמודים 260-261).

בהקשר לכך יש להידרש בשנית אל הפרוטוקולים על מנת להתרשם בדבר דרך פעולתם של
המערערים (ולצורך זה דרוקר, חדשות 10 וערוץ 10 חד הם). לצורך כך נזכור שדרוקר הן לפני
הכתבה והן לאחריה פנה לארז; פעל על סמך מידע שהגיע לידי מנכ"ל חברת החדשות שוידא
את רצינות המקורות שמוכנים להעיד על מה ששמעו; הצליב את המידע עם כהן וכן ניתן
להתרשם שדרוקר בעצמו סבר כי הכתבה אינה עוסקת ישירות בארז אלא במניעים
הפוליטיים של אולמרט וברק.

חיזוק לכך ניתן למצוא גם בפסק הדין של בית משפט קמא:

"... טענו הנתבעים כי הפרסום חשף את המניעים הפוליטיים של ברק
ואולמרט שלא יוחסו לארז או לארגון המורים ... הנני מאמינה למר דרוקר כי
כך הבין הוא עצמו את הדברים. ניתן להסיק זאת משאלותיו למר כהן, מתגובתו
בסוף הכתבה ואף מחוסר הסבירות של הגרסה האחרת: אין זה סביר כי מר
ארז יפרוש לפני בן שיחו, איש אמונה של שרת החינוך, קשר שהוא שותף בו-
כנגדה" (פסקאות 36-37).

קביעה זו של בית המשפט מבססת מיניה וביה את היות הפרסומים ככאלה אשר פורסמו
בתום לב ובוודאי שלא ניתן לומר כי דרוקר פרסם את הכתבה בכוונת זדון לפגוע בארז.

דומה כי התקיימות העניין הציבורי "המשמעותי" בענייננו לגבי עתיד החינוך בישראל ולגבי
השיקולים הפוליטיים הממשמשים בו מקים את החובה לפרסום כחובה חברתית ובמידה
רבה גם מוסרית. זכותם של מאות אלפי הורים בישראל לדעת יותר על מהלכי השביתה לא
רק בהקשר הפרטי, הפנים-משפחתי אלא בהקשר הרחב – עתידו של החינוך במדינת ישראל.
אינטרסים אלה כה חשובים עד שיהיה זה מוצדק לדידי לפרסם את הדברים, גם אם יתברר
בדיעבד שתוכן הפרסום אינו אמת. וכאשר דמות ציבורית ידועה כרן ארז מביא דברים
המיוחסים לראש הממשלה, לראש מפלגת העבודה ביחס לשרת החינוך ולאי התערבותם
בשביתה, דומה כי אין מנוס אלא לפרסם את הכתבה תוך אזכורו של ארז כמביא ומוציא
הדברים אל האור.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 1413-05-11 ערוץ 10 הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו ואח' נ' ארגון המורים בב ואח'
2.4.12

ודוק: העובדה שהכתבה פרסמה את הדברים ככאלה אשר נאמרו על ידי ארז ביחס לאחרים, מקיימים את הרציונל בדבר קיום החובה ביחס למי שאליו הופנה הפרסום שכן יש להביא דבר בשם אומרו. בקשר לכך, הדיון בין אילון ובין דרוקר אודות הפרסומים מצמצם מאוד את היריעה ביחס לארז שכן דרוקר מציין כי **"הדברים כנראה לקוחים הכל ממוחו של רן ארז"** וחתימת הכתבה בדברי אילון כי **"ויכול להיות שהוא אמר את הדברים, כדי להפעיל לחץ על שרת החינוך ..."**, אשר מכניסה את הדברים שנאמרו על ידי ארז במאבק ארגון המורים לכלי לגיטימי של לחץ פסיכולוגי על מקבלי ההחלטות.

כיוון שכך, ממילא תוכן הפרסום אינו חורג מהנדרש לביצוע החובה וקיים קשר הגיוני בין החובה לפרסם לבין תוכן הפרסום עצמו.

לטעמי, ניתוח זה מתיישב עם המבחן המרכזי שנקבע על ידי כב' השופט פוגלמן בפרשת סרן ר' ביחס לסעיף 15(2), בדבר עיתונות אחראית (בגבולות ההשוואה בין כתבת תחקיר בת 20 דקות לעומת כתבה בת 2 דקות). מעבר למסקנתי כי דרוקר נקט באמצעים סבירים לאימות עובדות הפרסום עולה כי גם הפרסום עצמו היה סביר ומידתי. התוצר הסופי של מלאכת העריכה הינו תוצר של תמונת האירוע שעמדה לנגד עיניו של דרוקר שאין בה עיוות מודע ומהותי של המציאות. אכן, הכותרות שנקט בהם ערוץ 10 במהלך הכתבה **"שביתה פוליטית"** וכן **"רן ארז: השביתה - עד שיולי תמיר תודח; רן ארז: השביתה בגיבוי אולמרט וברק"**, מהווים חלקים פוגעים בארז במיוחד בשל הדיסוננס בין דבריו של ארז בתחילת הכתבה ובין דבריו בהמשכה. אולם לצורך כך יש בידי לקבל כי ביטוי, בוודאי טלוויזיוני זקוק ל"מרחב נשימה" וכי לא ניתן לדקדק ולבחון כל פריים ופריים בכתבה במשקפי משפטו **"ודומה כי דווקא "פירוק" הכתבה לחלקיקי חוזי-קול-קריינות, עשוי לשבש את התמונה הכוללת"** (דברי כב' השופט עמית, פרשת סרן ר', פסקה 25).

ויש לזכור כי הגם שהתמונה בכתבה לא הייתה מלאה- אין בכך מתוס כלל ועיקר. ואם יפים דבריו של כב' השופט ריבלין לכתבת תחקיר בת 20 דקות כי **"התמונה לא הייתה מלאה – לכאן ולכאן. היא גם לעולם אינה יכולה להיות מלאה. התמונה שמוצגת בעיני הצופה בכתבת טלוויזיה בת עשרים דקות לעולם תהיה חלקית ובלתי מושלמת"** (בפסקה 98 לפסק דינו, פרשת סרן ר'), הרי שהדברים יפים כל שכן לעניין כתבת תחקיר בת 2 דקות.

בנוסף, אורכה הקצר והאופי הציבורי הבולט של הכתבה, כמו גם לאחר עיון בעדויות שהופיעו בפרוטוקולים עולה כי הפרסום של ערוץ 10 לא חרג מתחום הסביר כפי שקובע סעיף 16(א) לחוק. כמו כן, וכך גם נקבע בפסק הדין, עולה שדרוקר האמין כי הכתבה לא יוחסה לארז אלא בעיקר לאולמרט וברק, הוכח שננקטו אמצעים סבירים לפני הפרסום (אימות והצלבה עם יותר מגורם אחד, כולל קבלת מלל כתוב שנכתב בזמן אמת בדבר תוכנה של השיחה) ולא הוכח שערוץ 10 התכוון על ידי הפרסום לפגוע במידה גדולה משהייתה

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 1413-05-11 ערוץ 10 הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו ואח' נ' ארגון המורים בב ואח'
2.4.12

סבירה להגנת הערכים המוגנים על ידי סעיף 15, שכן מטרת הכתבה הייתה לחשוף בפני הצופים רובד סמוי בדבר מניעי השביתה שיוחס לאולמרט וברק וארז הינו רק הגורם המביא את הדבר לידיעתו של ערוץ 10 ולא כנושא הכתבה.

29. ועתה לעניינו של סעיף 17 לחוק, שלילת תום הלב. בעניינו יש חשיבות לכך שהפרסום נעשה באמצעי תקשורת כגון ערוץ 10, בהקשר הגנת תום הלב.

על-פי סעיף 17 לחוק, במקרים בהם פורסמה לשון הרע באמצעי התקשורת, ניתן יהא לשלול את הגנת תום הלב מעורך כתבה, ממי שהחליט בפועל על פרסום או מאחראי על אותו אמצעי תקשורת, אם הנפגע, דרש פרסום תיקון או הכחשה של הפרסום, והמפרסם לא פרסם את התיקון או ההכחשה, בדרך דומה לדרך בה פורסמה אותה לשון הרע ותוך זמן סביר מקבלת הדרישה.

ביחס להכחשה, ברי כי מעיון בכתבה, הכחשה מטעמו של ארז אכן פורסמה באותה דרך בה פורסמו שאר דברי הפרסום. במהלך שלב התגובות שפורסמו בכתבה עצמה, הופיעה כתובית באותו גודל, צבע וגופן כפי שהיו בשאר הכתוביות בו לצד תמונתו של ארז נכתב **"לא היו דברים מעולם"** והמשפט הנ"ל נאמר במקביל בכתבה על ידי דרוקר. לכן אין ספק שאכן פורסמה הכחשה. זאת ועוד. במכתב מתאריך 14.10.2007 מטעם ערוץ 10 שנשלח לארז נכתב מפורשות כי ערוץ 10 מוכן לארח את ארז באולפן וליתן לו אפשרות להציג את עמדתו, אולם ארז לא שעה לכך.

בנוסף, בעניינו כאמור, ביום פרסום הכתבה, ארז שלח מכתב לערוץ 10 בו דרש הוא מערוץ 10 לחזור מהדברים ולפרסם חרטה על הפרסום והתנצלות כמו גם דרישה לבוא בדברים עם ארז לגבי ניסוח מוסכם של הפרסום המתקן.

על פי הפסיקה, סעיף 17 ביקש ליצור כלי הכופה פרסום תגובה מצד הנפגע, בדמות סנקציה על מי שנמנע מכך וקובע כי טענת תום הלב לא תעמוד למפרסמים מקום בו אלה נמנעו מהשלמת העובדות על ידי פרסום תיקון או הכחשה מצד הנפגע (ראו דברי כבוד הנשיא שמגר בע"א 3199/93 קראוס נ' ידיעות אחרונות, פ"ד מט (2) 843, 879 אליו הפנו גם המערערים בעיקרי הטיעון מטעמם).

שנהר בספרו גם ציין בהקשר לכך כי סעיף 17 אינו שולל את הגנת תום הלב בשל סירוב הגוף המפרסם (אמצעי התקשורת) להתנצל בשמו הוא, אלא **"רק בשל סירוב לאפשר לנפגע להביא את גרסתו"** (בעמוד 277 לספרו).

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 1413-05-11 ערוץ 10 הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו ואח' נ' ארגון המורים בב ואח'
2.4.12

בענייננו לא ניכר כי היה סירוב של ערוץ 10 לאפשר לארז להביא את תגובתו ומה עוד, שלאור הקביעה כי הכתבה מוגנת תחת ההגנה של אמת הפרסום, מובן גם כי לא ניתן היה לחייב את ערוץ 10 לפרסם הודעת חרטה על הפרסום או לחזור מהדברים שפורסמו (ראו גם דברי כב' השופט ריבלין (המשנה לנשיאה – כתוארו אז) **פרשת סרן ר'**, פסקה 128).

במיוחד יפים הדברים נוכח העולה מתוכנו של מכתב הדרישה, קרי, טענת ארז כי לא היו דברים מעולם וכאילו לא התקיימה פגישה כפי שתוארה, כאילו לא היו לה עדים כפי שתואר, וכאילו לא נזכרו בה כלל ועיקר אותם היבטים פוליטיים.

בנסיבות שכאלו, כלום מצופה מכלי התקשורת שיכחיש את אשר שוכנע על סמך בדיקות ובחינות.

ביחס לתיקון, ראשית, יש להביא בחשבון שערוץ 10 פנה אל ארז עוד קודם לפרסום הכתבה וביקש את תגובתו. דרוקר גם העיד שזו שיטת העבודה הנהוגה אצלו: **"האסכולה שלי לפנות כמה שיותר מוקדם ... לבעל הדבר כדי לקבל תגובה"** (עמוד 41 לפרוטוקול). ארז בחר להגיב שלא היו דברים מעולם, כאשר יכול היה לפרסם את משנתו בפני ערוץ 10 מבעוד מועד.

משבחר שלא למסור גרסה מטעמו, כפי שאולי מצופה היה, וכמו כן לא השיב לאחר הפרסום, למכתב התשובה מטעם ערוץ 10 שהזמין את ארז לבוא לאולפן ולהגיב, אני למד כי ארז סיכל בעצמו את אפשרות התיקון על ידי ערוץ 10 ממניעיו שלו ולא פעל להקטין את הנזק שנגרם לו. מצופה היה כי ארז, כ"איש ציבור" מוכר וידוע, שנהנה מנגישות גבוהה לאמצעי התקשורת יתמודד עם הפרסום בפרסום נגדי, אשר יחשוף את הכזב שפורסם אודותיו.

בהקשר לכך כבר נקבע כי התגובה הראוי ללשון הרע היא **"בחשיפת השקר שבה ובהוצאת האמת לאור"** (השופט ברק (כתוארו אז) בע"א 214/89 **אבנרי נ' שפירא**, פ"ד מג(3) 840, 864), אולם עולה כי ארז נמנע מלאפשר לערוץ 10 לפרסם תיקון מפיו (של ארז).

שנית, ארז במכתבו ביקש כי ערוץ 10 יחזור בו מהדברים ולפרסם חרטה על הפרסום. עם כל הכבוד סבורני, שסעיף 17 נועד לאפשר לנפגע לפרסם דברים שמטרתם תיקון הפגיעה בשמו הטוב של ארז והכחשת הטענות שהועלו נגדו, ולא לכפות על ערוץ 10 "הלקאה עצמית" והודיה שהפרסום הינו בגדר **"המצאה זדונית"** (סעיף 3 למכתבו של ארז), שעה שהוכח שאין זה כך ויש אמת בדברים שפורסמו (ובלשונו של כב' השופט (המשנה לנשיאה – כתוארו אז) **"אין לחייבו להכות על חטא, להצהיר על חרטה כאשר הצהרה זו אינה אמת"**, **פרשת סרן ר'**, פסקה 129). דרישתו של ארז לתיקון בדמות חזרה מן הדברים ופרסום חרטה, אינה מתיישבת עם תכליתו והגיונו של סעיף 17 לחוק ואינם קולעים ללשון החוק בדבר פרסום "תיקון" מצד הנפגע.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 1413-05-11 ערוץ 10 הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו ואח' נ' ארגון המורים בב ואח'
2.4.12

לכן, לדעתי ערוץ 10 עמד ברציונל של סעיף 17, להבאת תגובת הנפגע ואין לשלול את הגנת
תום הלב בשל כך.

לשם השלמת הניתוח הנ"ל, ברצוני להתייחס בקצרה למוטיב ההתנצלות שעלה ממכתבו של
ארז. ארז אומנם כתב ברישא של סעיף 6 למכתבו כי **"הנכם נדרשים לחזור בכם מן
הדברים"** אולם בסיפא לסעיף 6, דהיינו בחלק האופרטיבי של הדרישה, נאמר **"ולפרסם
בהיקף ובעיתוי זהה, את חרטתכם על הפרסום והתנצלות על תוכנו"**. דהיינו, דרישת
הפרסום מצד ערוץ 10 היא חרטה והתנצלות ולא תיקון.

ואם נותר עוד ספק, הרי מעיון בכתב התביעה של ארז בהקשר לכך, נאמר **"מיד לאחר שידור
הכתבה, שלחה ב"כ התובעים מכתב הדורש מהנתבעים לחדול מכל מעשה ... ולפרסם את
התנצלותם בה הם חוזרים בהם מהכפשותיהם חסרות הבסיס"** (פסקה 17 לכתב התביעה).
כמו כן בחלק האופרטיבי של כתב התביעה צוין במסגרת הסעדים המבוקשים כי **"זכאים
התובעים לסעדים ... לפסק דין שיורה לנתבעים לפרסם התנצלות כלפי התובעים בנוסח
שייקבע על ידי בית המשפט הנכבד"** (פסקה 26.ב.).

כלומר, גם בעיניו של ארז העיקר הוא ההתנצלות ולא התיקון של הדברים מטעמו.
מדיוק לשונה של הוראת סעיף 17 עולה כי שלילת הגנת תום הלב הוגבלה למקרים בהם
הנפגע דרש פרסום תיקון או הכחשה מטעמו. ולהדגיש, סעיף 17 לא כולל דרישה כלשהי
לחובת התנצלות מצד המפרסמים ובית משפט אף אינו מוסמך להעניק לתובע סעד הכופה על
נתבע לפרסום בפומבי התנצלות בפניו, שכן **"לא ניתן לחייב נתבע בפרסום התנצלות
מטעמים ערכיים ... ואין בית המשפט כופה אותו להצהיר הצהרה שאינה תואמת את
מחשבותיו"** (ראו למשל דבריה של כב' השופטת שבח בת.א. 32235-03-10 ארגון המורים
בבתי הספר העל יסודיים, בסמינרים ובמכללות נ' עיתון "ישראל היום" (לא פורסם,
6.2.2011) (פסקה 8).

הנה כי כן, אין לי אלא לקבוע כי הוראת סעיף 17 אינה חלה ביחס לערוץ 10 כך שלא נשללה
הגנת תום הלב הימנו.

סיכומם של דברים:

30. העולה מהמקובץ, כי אכן צדק בית משפט קמא, בקביעתו, כי המערערים אכן
הוציאו דיבתו רעה של המשיב.

אולם, מנגד, מצאנו כי היה מקום לקבל את טענת המערערים להגנת אמת בפרסום, על
רכיביה השונים, ואשר די היה בכך לדחות את התביעה.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 1413-05-11 ערוץ 10 הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו ואח' נ' ארגון המורים בב ואח'
2.4.12

למעלה מהנצרך, בחנו גם את הגנת תום הלב, הן בהיבט של סעיף 15(2) לחוק והן בחינת
החזקות של תום הלב, לרבות בחינת הוראת סעיף 17 לחוק, וגם ביחס להגנה זאת, מסקנתנו
כי אף הגנה זאת, עומדת למערערים.

31. לאור כל האמור, דין הערעור להתקבל וממילא דין הערעור שכנגד להידחות.

32. נוכח האמור, הייתי ממליץ לחברי, להורות כי דין הערעור להתקבל וכי דין תביעת
המשיבים להידחות, וכך אף דינו של הערעור שכנגד.
כך גם כי על המשיבים להחזיר למערערים כל סכום ששולם להם או למי מהם, בעקבות פסק
דינו של בית משפט קמא, לרבות בהתייחס להוצאות המשפט ושכ"ט עו"ד.
בנוסף, על המשיבים לשלם למערערים שכ"ט עו"ד בסך של 34,800 ₪.
הפקדון שהפקידו המערערים יוחזר להם באמצעות ב"כ ואילו הפקדון שהפקידו המשיבים
יועבר למערערים באמצעות ב"כ ע"ח האמור.

י' שנלר, שופט - אב"ד

השופטת רות לבהר שרון:

אני מסכימה.

ר' לבהר שרון, שופטת

השופט אבי זמיר:

אני מסכים.

אבי זמיר, שופט

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 1413-05-11 ערוץ 10 הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו ואח' נ' ארגון המורים בב ואח'
2.4.12

1 הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט שנלר.

2

3 המזכירות תמציא העתק מפסק הדין לב"כ הצדדים.

4

5 ניתן היום, י' ניסן תשע"ב, 2 באפריל 2012.

6

7

אבי זמיר, שופט

רות לבהר-שרון,
שופטת

ישעיהו שנלר, שופט
אב"ד

8

9

10

11

12

13

14